

Nazwa kwalifikacji: **Świadczenie usług opiekuńczych**Oznaczenie kwalifikacji: **Z.05**Wersja arkusza: **X**

*Arkusz zawiera informacje prawnie chronione
do momentu rozpoczęcia egzaminu*

Z.05-X-14.08 Czas trwania egzaminu: **60 minut**

Układ graficzny © CKE 2013

EGZAMIN POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE**Rok 2014****CZĘŚĆ PISEMNA****Instrukcja dla zdającego**

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 10 stron. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego.
2. Do arkusza dołączona jest KARTA ODPOWIEDZI, na której w oznaczonych miejscach:
  - wpisz oznaczenie kwalifikacji,
  - zamaluj kratkę z oznaczeniem wersji arkusza,
  - wpisz swój numer *PESEL**
  - wpisz swoją datę urodzenia,
  - przyklej naklejkę ze swoim numerem *PESEL*.
3. Arkusz egzaminacyjny zawiera test składający się z 40 zadań.
4. Za każde poprawnie rozwiązane zadanie możesz uzyskać **1 punkt**.
5. Aby zdać część pisemną egzaminu musisz uzyskać co najmniej **20 punktów**.
6. Czytaj uważnie wszystkie zadania.
7. Rozwiązania zaznaczaj na KARCIE ODPOWIEDZI długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem.
8. Do każdego zadania podane są cztery możliwe odpowiedzi: A, B, C, D. Odpowiada im następujący układ krerek w KARCIE ODPOWIEDZI:

A	B	C	D

9. Tylko jedna odpowiedź jest poprawna.
10. Wybierz właściwą odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą – np., gdy wybrałeś odpowiedź „A”:

■	B	C	D

11. Staraj się wyraźnie zaznaczać odpowiedzi. Jeżeli się pomylisz i błędnie zaznaczysz odpowiedź, otocz ją kółkiem i zaznacz odpowiedź, którą uważasz za poprawną, np.

○■	B	C	■

12. Po rozwiązaniu testu sprawdź, czy zaznaczyłeś wszystkie odpowiedzi na KARCIE ODPOWIEDZI i wprowadziłeś wszystkie dane, o których mowa w punkcie 2 tej instrukcji.

Pamiętaj, że oddajesz przewodniczącemu zespołu nadzorującego tylko KARTĘ ODPOWIEDZI.

Powodzenia!

* w przypadku braku numeru *PESEL* – seria i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość

Zadanie 1.

U podopiecznego występują bóle w nadbrzuszu bezpośrednio lub około 30 minut po posiłkach. Nasilają się one wiosną i jesienią. Opiekunka środowiskowa zauważyła także spadek masy ciała. W której z wymienionych chorób mogą występować podane objawy?

- A. Ostre zapalenie pęcherzyka żółciowego.
- B. Choroba wrzodowa żołądka.
- C. Ostre zapalenie trzustki.
- D. Zapalenie jelit.

Zadanie 2.

Podopieczny ma rozpoznaną chorobę niedokrwinną serca. Co należy zrobić podczas napadu bólowego?

- A. Polecieć przerwanie wysiłku fizycznego, podać nitroglicerynę, zapewnić dopływ świeżego powietrza i jeśli ból nie ustąpi, wezwać pogotowie ratunkowe.
- B. Polecieć przerwanie wysiłku fizycznego, podać nitroglicerynę i jeśli ból nie ustąpi, powtórzyć po 30 minutach dawkę nitrogliceryny.
- C. Podać tabletkę przeciwbólową, zapewnić dopływ świeżego powietrza oraz zalecić odpoczynek.
- D. Podać nitroglicerynę i tabletkę przeciwbólową oraz zalecić odpoczynek.

Zadanie 3.

Opiekunka środowiskowa zauważyła u podopiecznego w ostatnim czasie chód drobnymi kroczkami, pochylenie sylwetki ku przodowi, szuranie nogami. Zauważone objawy mogą świadczyć o zapoczątkowaniu choroby

- A. zwyrodnieniowej stawów.
- B. niedokrwiennej serca.
- C. Alzheimerera.
- D. Parkinsona.

Zadanie 4.

Jaka może być fizjologiczna przyczyna braku stabilności chodu oraz trudności z utrzymaniem równowagi u osoby w wieku podeszłym?

- A. Utrata sprężystości tkanki kostnej.
- B. Zmniejszenie masy mięśniowej.
- C. Zwiększenie masy mięśniowej.
- D. Zwiększenie masy kostnej.

Zadanie 5.

W jaki sposób należy mówić do podopiecznego zaopatrzonego w aparat słuchowy?

- A. Wolno i cicho.
- B. Bardzo wolno i bardzo głośno.
- C. Bardzo cicho, używając żywej gestykulacji.
- D. Nieco wolniej, średnio głośno, z dobrą artykulacją.

Zadanie 6.

Zgodnie z hierarchią potrzeb opracowaną przez Abrahama Masłowa podopiecznemu należy zapewnić zaspokojenie potrzeb w następującej kolejności:

- A. fizjologiczne, bezpieczeństwa, miłości i przynależności, szacunku i uznania, samorealizacji.
- B. samorealizacji, bezpieczeństwa, miłości i przynależności, szacunku i uznania, fizjologiczne.
- C. fizjologiczne, samorealizacji, szacunku i uznania, bezpieczeństwa, miłości i przynależności.
- D. bezpieczeństwa, fizjologiczne, miłości i przynależności, szacunku i uznania, samorealizacji.

Zadanie 7.

Podopiecznemu kilka miesięcy temu zmarła żona. Przedłużająca się żałoba stanowi ryzyko wystąpienia przede wszystkim chorób układu

- A. pokarmowego.
- B. oddechowego.
- C. dokrewnego.
- D. nerwowego.

Zadanie 8.

75-letnia podopieczna została wypisana z oddziału ortopedycznego, gdzie wcześniej trafiła z powodu złamania szyjki kości udowej prawej. W szpitalu wszczepiono endoprotezę stawu biodrowego. Podopieczna jest leżąca, szczupła, odwodniona. Z powodu unieruchomienia jest szczególnie narażona na wystąpienie odleżyn oraz

- A. podwyższenia ciśnienia tętniczego.
- B. infekcji układu oddechowego.
- C. obniżenia ciśnienia tętniczego.
- D. biegunki.

Zadanie 9.

Opiekunka środowiskowa zauważyła, że podopieczna sporządzając listę zakupów wybiera produkty z dużą zawartością tłuszczów. Wysokie spożycie tłuszczów, głównie nasyconych, zwiększa ryzyko zachorowania na

- A. chorobę wrzodową żołądka i dwunastnicy.
- B. chorobę zwyrodnieniową stawów.
- C. miażdżycę tętnic.
- D. osteoporozę.

Zadanie 10.

Które z wymienionych czynności powinna wykonywać opiekunka środowiskowa podczas opieki nad podopiecznym ze stwardnieniem rozsianym w okresie remisji choroby?

- A. Nakłaniać do wykonywania intensywnych ćwiczeń.
- B. Wyręczać we wszystkich czynnościach dnia codziennego.
- C. Mobilizować do wykonywania czynności mimo ograniczeń.
- D. Doradzać, aby opuszczał łóżko tylko w celu zaspokojenia potrzeb fizjologicznych.

Zadanie 11.

Podopieczny miał udar niedokrwienny lewej półkuli mózgu. Doszło do uszkodzenia ośrodka mowy, w wyniku którego występuje u niego afazja ruchowa. Który sposób porozumiewania się z podopiecznym jest najskuteczniejszy?

- A. Zadawanie krótkich pytań, na które podopieczny może odpowiedzieć krótkimi wyrazami.
- B. Zadawanie złożonych pytań, na które podopieczny może odpowiedzieć pełnymi zdaniami.
- C. Podpowiadanie i ponaglanie przy wypowiedzaniu krótkich słów.
- D. Stosowanie tylko komunikacji niewerbalnej.

Zadanie 12.

Prawidłowa opieka nad osobą z nietrzymaniem moczu, oprócz utrzymania higieny, powinna przede wszystkim obejmować

- A. zmniejszenie ilości wykonywanych ćwiczeń mięśni dna miednicy.
- B. zachęcanie chorego do ograniczenia wypijanych płynów.
- C. wspieranie poczucia własnej wartości podopiecznego.
- D. ograniczenie ilości zmian pieluchomajtek.

Zadanie 13.

Które zasady, poprawiające efektywność współpracy z podopiecznym, powinna uwzględnić opiekunka środowiskowa, przystępując do opracowania indywidualnego planu opieki?

- A. Akceptacji, uległości.
- B. Indywidualizacji, poszanowania godności.
- C. Podmiotowego traktowania, pobłażliwości.
- D. Przedmiotowego traktowania, poszanowania prywatności.

Zadanie 14.

Skala Barthel została opracowana do oceny

- A. ryzyka narażenia na powstanie odleżyn.
- B. sprawności funkcjonalnej człowieka.
- C. stopnia rozwoju odleżyny.
- D. bólu podopiecznego.

Zadanie 15.

Opiekunka środowiskowa zauważyła u 72-letniej podopiecznej upośledzenie pamięci i uwagi, zmiany zachowania, zaburzenia orientacji w miejscu i czasie oraz problemy ze snem. Objawy te mogą wskazywać na wystąpienie u podopiecznej

- A. zaburzeń osobowości.
- B. zespołu otępiennego.
- C. schizofrenii.
- D. depresji.

Zadanie 16.

U podopiecznego, u którego stwierdzono występowanie stanów depresyjnych, szczególną uwagę należy zwrócić na

- A. myśli i tendencje samobójcze.
- B. obniżoną koncentrację.
- C. obniżenie masy ciała.
- D. urojenia.

Zadanie 17.

Drżenie rąk, zaburzenia orientacji, senność, stężenie glukozy we krwi 40 mg/dl u podopiecznego chorującego na cukrzycę świadczą o hipoglikemii. Pierwsza pomoc w tym przypadku polega na

- A. podaniu insuliny.
- B. ułożeniu w pozycji wstrząsowej.
- C. podaniu słodkiego napoju do picia.
- D. ułożeniu w pozycji siedzącej przy otwartym oknie.

Zadanie 18.

Podopieczny od kilku lat choruje na padaczkę i ma napady drgawek toniczno-klonicznych. W jaki sposób należy podopiecznemu udzielić pierwszej pomocy w czasie napadu drgawek?

- A. Chronić ciało podopiecznego silnie utrzymując przy podłożu.
- B. Rozchylić usta poszkodowanego przy pomocy np. długopisu.
- C. Wezwać natychmiast Pogotowie Ratunkowe.
- D. Chronić głowę przed obrażeniami.

Zadanie 19.

Podopieczny podczas spożywania kolacji zakrztusił się kęsem kanapki, kasłał (bez efektu), chwycił się za gardło, oddychał z widocznym wysiłkiem, jego twarz poczerwieniała. W ramach pierwszej pomocy opiekunka powinna

- A. zachęcać do kaszlu i uderzyć w okolicę międzyłopatkową.
- B. zachęcać do kaszlu i zastosować ucisk klatki piersiowej.
- C. prowadzić oddechy ratownicze i wezwać pogotowie.
- D. zastosować ucisk nadbrzusza i wezwać pogotowie.

Zadanie 20.

Udzielając pomocy podopiecznemu, u którego przed chwilą doszło do oparzenia gorącą wodą kończyn dolnych, należy w pierwszej kolejności

- A. zastosować na oparzone miejsce środek odkażający.
- B. założyć na oparzone miejsce jałowy opatrunek.
- C. schłodzić miejsce oparzenia zimną wodą.
- D. posmarować oparzone miejsce maścią.

Zadanie 21.

Lekarz stwierdził zapalenie oskrzeli u podopiecznego i zalecił dwa razy dziennie nacieranie i oklepywanie. Który z wymienionych roztworów należy zastosować do nacierania?

- A. 10% spirytus kamforowy.
- B. 0,9% sól fizjologiczną.
- C. 3% wodę utlenioną.
- D. 3% kwas borny.

Zadanie 22.

Której z wymienionych zasad powinna przestrzegać opiekunka w czasie wykonywania toalety ciała podopiecznej w łóżku?

- A. Nie rozmawiać w czasie wykonywania czynności.
- B. Zapewnić temperaturę w pomieszczeniu 16–18°C.
- C. Do podmycia używać tej samej wody co do mycia.
- D. Zabezpieczać pościel i bieliznę osobistą przed zalaniem.

Zadanie 23.

Wskaż prawidłową kolejność wykonywania toalety choremu unieruchomionemu w łóżku.

- A. Toaleta jamy ustnej, mycie twarzy, uszu, szyi, klatki piersiowej, kończyn górnych, brzucha, pleców, pośladków, kończyn dolnych, krocza.
- B. Mycie twarzy, uszu, szyi, klatki piersiowej, kończyn górnych, brzucha, pleców, pośladków, kończyn dolnych, krocza, toaleta jamy ustnej.
- C. Toaleta jamy ustnej, mycie twarzy, uszu, szyi, klatki piersiowej, brzucha, pleców, pośladków, kończyn górnych, kończyn dolnych, krocza.
- D. Mycie twarzy, uszu, szyi, jamy ustnej, klatki piersiowej, kończyn górnych, brzucha, pleców, pośladków, kończyn dolnych, krocza.

Zadanie 24.

Planując działania opiekuńcze wobec osoby leżącej, mające na celu zapobieganie skutkom długotrwałego unieruchomienia, opiekunka środowiskowa powinna uwzględnić

- A. zmianę pozycji ułożeniowej oraz masaż i natłuszczenie miejsc narażonych na występowanie odleżyn.
- B. ćwiczenia oddechowe oraz okłady rozgrzewające na miejsca narażone na występowanie odleżyn.
- C. ćwiczenia bierne oraz okłady chłodzące na miejsca narażone na występowanie odleżyn.
- D. zmianę pozycji ułożeniowej oraz masaż miejsc narażonych na występowanie odleżyn.

Zadanie 25.

80-letni podopieczny został wypisany do domu po złamaniu szyjki kości udowej. Jest osobą leżącą, unieruchomioną. W celu zapobiegania odleżynom należy stosować zmianę pozycji co

- A. pół godziny.
- B. 2 godziny.
- C. 4 godziny.
- D. 6 godzin.

Zadanie 26.

Opiekunka zaobserwowała, że podopieczna chorująca na astmę ma wyraźne problemy z oddychaniem, jest spocona i zasiniona. W celu ułatwienia podopiecznej oddychania należy zastosować ułożenie w pozycji

- A. wysokiej z lekkim pochyleniem do przodu.
- B. wysokiej z odchyleniem do tyłu.
- C. na brzuchu.
- D. na wznak.

Zadanie 27.

Zabiegiem przeciwwzapalnym ciepłym i wilgotnym o działaniu ogólnym jest

- A. kąpiel ciepła.
- B. okład parafinowy.
- C. zawijanie przeciwgorączkowe.
- D. zmywanie przeciwgorączkowe.

Zadanie 28.

Którym z wymienionych środków należy posmarować skórę podopiecznego bezpośrednio przed założeniem kompresu rozgrzewającego?

- A. Kremem nawilżającym.
- B. Wazeliną kosmetyczną.
- C. Maścią rozgrzewającą.
- D. Płynnym pudrem.

Zadanie 29.

Podopieczny odmawia przyjmowania leków. W tym przypadku opiekunka powinna

- A. w trybie natychmiastowym podać zlecone leki, używając do tego siły.
- B. bezzwłocznie skonsultować się z lekarzem prowadzącym.
- C. podać leki bez informowania podopiecznego.
- D. uszanować jego wolę i nie podawać leków.

Zadanie 30.

Insulina wstrzyknięta podskórną najszybciej wchłania się, gdy jest podana w okolicy

- A. ud.
- B. ramion.
- C. brzucha.
- D. pośladków.

Zadanie 31.

W celu zapobiegania przykurczom stawowym u podopiecznego unieruchomionego w łóżku konieczne jest

- A. pozostawienie go w łóżku.
- B. codzienne wykonywanie ćwiczeń.
- C. stosowanie materaca magnetycznego.
- D. zastosowanie diety wysokoenergetycznej.

Zadanie 32.

Która z wymienionych czynności opiekunki środowiskowej służy kształtowaniu prawidłowych nawyków w zakresie samoopieki i samopielęgnacji podopiecznego?

- A. Spełnianie wszystkich życzeń, aby nie pogarszać jego stanu emocjonalnego.
- B. Wyręczanie w czynnościach samoobsługowych, aby zapobiec przemęczaniu się.
- C. Zaplanowanie maksymalnej ilości obowiązków domowych, aby wypełnić czas wolny.
- D. Motywowanie do samodzielnego wykonywania czynności życia codziennego mimo występujących trudności.

Zadanie 33.

Które produkty powinna ograniczać opiekunka, przygotowując obiad dla otyłego podopiecznego?

- A. Kaszę gryczaną, warzywa zielone, mięso drobiowe.
- B. Makaron, ziemniaki, mięso wieprzowe.
- C. Płatki owsiane, ryż, mięso drobiowe.
- D. Ryby, marchew, kaszę jęczmienną.

Zadanie 34.

86-letnia podopieczna, chorująca na nadciśnienie tętnicze i nadwagę, uskarża się na bóle stawów kolanowych i zawroty głowy. Którą dietę należy zapewnić podopiecznej?

- A. Niskokaloryczną z ograniczeniem soli.
- B. Niskobiałkową z ograniczeniem soli.
- C. Wyłącznie z ograniczeniem cukru.
- D. Wyłącznie jarzynowo-owocową.

Zadanie 35.

Gdzie powinna zwrócić się opiekunka środowiskowa, aby zapewnić bezpieczeństwo i ułatwić przemieszczanie się po mieszkaniu podopiecznej, poruszającej się na wózku inwalidzkim?

- A. Do Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
- B. Do Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.
- C. Do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska.
- D. Do Narodowego Funduszu Zdrowia.

Zadanie 36.

69-letni pan Jan często uczestniczył w koncertach muzyki poważnej. Obecnie z powodu znacznego upośledzenia widzenia przebywa w domu. Jakie zajęcia opiekunka powinna zaproponować podopiecznemu w celu podtrzymania dotychczasowych zainteresowań?

- A. Komputerowe.
- B. Przyrodnicze.
- C. Muzyczne.
- D. Ruchowe.

Zadanie 37.

Które z wymienionych zajęć powinna zaplanować opiekunka środowiskowa dla podopiecznego z rozpoznaną chorobą Alzheimera w celu podtrzymywania funkcji pamięci?

- A. Oglądanie rodzinnych zdjęć.
- B. Oglądanie telewizji.
- C. Czytanie książek.
- D. Słuchanie radia.

Zadanie 38.

52-letnia otyła podopieczna po przebytych udarze mózgu porusza się przy pomocy balkonika z powodu niedowładu prawej strony ciała. Większość czasu spędza w domu, oglądając telewizję. W celu zwiększenia sprawności fizycznej podopiecznej podstawową formą działania powinna być

- A. rehabilitacja ruchowa.
- B. praca chałupnicza.
- C. turystyka górską.
- D. biblioterapia.

Zadanie 39.

Podopieczny, otrzymujący emeryturę, pod koniec miesiąca pożycza od sąsiadów pieniądze. Jaki trening powinna zaproponować podopiecznemu opiekunka?

- A. Asertywności.
- B. Budżetowy.
- C. Kulinaryny.
- D. Czystości.

Zadanie 40.

Której zasady należy przestrzegać opiekując się podopiecznym, u którego stwierdzono zakażenie wirusem żółtaczką typu C?

- A. Używanie oddzielnych toalet.
- B. Używanie oddzielnych naczyń kuchennych.
- C. Mycie rąk po zaopatrywaniu skaleczeń bez rękawiczek.
- D. Zaopatrywanie skaleczeń wyłącznie w rękawiczkach jednorazowych.